

vitéz Kárpáthy Zoltán

(*1889. április 5. Balatonudvari - †1965. május 5.)

Édesapja, Kárpáti – eredetileg Vlaszák – János, Gyenesdiáson volt kántortanító, édesanyja, nemes Bárdossy Ilona.

A keszthelyi, premontrei gimnázium elvégzése után a budapesti hadapród iskolába került. Hadnaggyá történő előléptetése után 1913-ban a tüzérséghez került, ami akkoriban nagy kitüntetésnek számított. Győrbe vezényelték a 26. gyalogezredhez, ott érte a világháború kitörése is.

A háború alatt történeteket tisztiszolgája elbeszélésből ismerjük:*

”Egyik alkalommal az erdélyi havasok /Baska farka/ alján voltunk ágyúinkkal elhelyezkedve és innét lőttük az ellen-séget a hegyen keresztül. A megfigyelő hely pedig a hegy tetején volt jól elrejtve, honnét a százados úr naponkint a megfigyeléseket teljesítette. Estefelé haza szokott jönni. Egyik nap azonban már jól esteledett és még nem érkezett haza.

Benéztem a dekungjába, hogy vajon hát a lámpáját magával vitte-e. Ijedten látom, hogy azt sem vitte magával, pedig sötétben lámpa nélkül nagyon veszedelmes volt a közlekedés az ágyúktól a megfigyelőig, mert egy gyalogösvényen lehe-tett oda feljutni, amely ösvény pedig egy mély szakadék közvetlen partján, szélén vezetett. Lekapom a lámpást a szegről és futok vele a százados úr elé a megfigyelőhöz vezető gyalogösvényen, közben halkán kiáltozom: százados úr, százados úr, gondolva, hogy valahol hátha megsebesült vagy leült pihenni vagy a sötétben eltévedt, de sehol semmi nyoma. Mikor már jó darabig haladtam a szakadék mellett, egyszer csak úgy tetszett, mintha a mélységből jajgatást és nyöszörgést hallanék. Lekiáltottam, hát a százados úr meg-ismerve a hangomat gyengén, alig hallhatóan kiáltotta, Miska gyere le valahogyan és segíts rajtam, mert mozdulni is alig bírok. A sötétben, amint ment a szakadék szélén, megcsúszott és lezuhant a szakadékba, úgy összezúzva a fél oldalát, hogy egészen a fejétől a bokájáig feketéllett a zúzódástól.

---

* Az idézett visszaemlékezések édesapjának, Kárpáti Jánosnak önéletrajzából származnak, mely v. Bárdossy Péter szerkesztésében, 2001-ben jelent meg könyv alakban.

Nagy keservesen kikeresve olyan helyet, hol bokorról bokorra kapaszkodva lekúsztam a százados úrhoz, hát bizony szegény alig tudott megmozdulni. Valami nagy nehezen fel-segítettem a hátamra és úgy vittem hazafelé. Az volt a sze-rencsém, hogy ez a mély szakadék arra húzódott az ágyú-telepeink felé és mindig sekélyebb lett, míg végre úgy, egy kilométernyi út után egymagasságba értünk a föld színével, s innét aztán már könnyen elértünk szállásunkig. Itt lefektettem a százados urat és az ő utasításai szerint kezeltem, amint csak tőlem kitelhetett, hát a százados úr, még ilyen nagy betegen sem kért szabadságot, sem pedig a kórházba nem engedte magát vitetni, mindig azt mondogatván, hogy neki az ágyú mellett van a helye. Tovább, mint egy hétig a betegágyából dirigálta az ágyúit."

Az orosz fronton harcolva egy ízben a harctéren ágyúival lőtte a muszkát, ugyanakkor mellette, hozzá közel egészen egy másik tisztársa, szintén üteg parancsnok, ugyanazt cselekedte.

Az oroszok bekerítő hadműveletbe kezdtek ágyú ellen, mikor jött a parancs, hogy azonnal fölmozdonyozni és visszavonulni.

Ekkor már annyira céltáblái lettek az orosz pergőtűznek, hogyha a mostani meglehetősen védett illetve leplezett állásból kimozdulnak és felmozdonyoznak, akkor oldalt kell fordulni és az ellenségnek ezen mozdulatokkal háromszor oly nagy célpontot mutatnak, mint most, akkor teljesen megsemmisülnek.

Így gondolta és tudta is ezt Kárpáthy is, amit a tisztársa a hozzá közelebbi üteggel mindjárt igazolt is.

A tisztárs a parancs vétele után rögtön fölmozdonyozott és megfordult, de abban a pillanatban meg is semmisült. Ott egy ember sem maradt életben.

Kárpáthy tudta, hogy reá is ilyen sors vár, ha ágyúival kimozdul. Akkoriban nagyon viharos és záporos idő járt. Várt néhány percig és ez volt a szerencséje, olyan felhőszakadásszerű zápor zúdult a nyakuk közé, hogy nem lehetett 30 lépésnyire látni. Ez tartott jó néhány percig és ez alatt minden veszteség nélkül hátra tudott vonulni ágyúival és embereivel együtt.

Az olasz frontot is megjárta, egy ízben gyalog ment fel a tiroli, télen-nyáron hó borította, havas tetőre, ahol ágyú volt állásban.

Útközben odaért egy sziklába vájt nagy teremhez, melynek a déli oldala egyetlen nagy ablakból állt. Benyitott a bombabiztosnak vélt terembe, ahol tisztársai kártyáztak.

Mikor meglátták az ajtóban nagy örömmel üdvözölték, felugráltak és majdnem erőszakkal akarták maguk közé vinni, hogy legalább csak egy kis ideig is legyen velük.

Ő azonban igyekezett vissza ágyú mellé, nem hagyta magát kapacitálni, hanem szívélyesen üdvözölve tisztársait, sietve távozott.

Alig távolodott el azonban a teremtől 30 lépésnyire, füttyülés, sistergés, egy óriási siketítő csattanás és a terem nagy ablaka pozdorjává zúzva. Egyetlen halálordítás a teremből és csönd lett. Egy nagy olasz gránát vágódott be, pont a kártyázó tisztek közé az asztalra és darabokra szaggatott minden ott lévőt.

Kárpáthy kötelességtudásának köszönhető, hogy nem hallgatott tisztársainak csábító hívogatására, pedig hát neki is jól esett volna egy kis szórakozás és így menekült meg a biztos haláltól.

A háború végén, a megmaradt hadianyag elszállításával lett megbízva.

Ez oly kényes és bizalmas megbízatás volt, egyszersmind oly terhes és veszélyes, hogy a legkorrektebb és a parancsnokság teljes bizalmával bíró tisztre lehetett csak rábízni.

Itt történt az a szerencsétlenség, mely a négyévi háborúban elkerülte és utána majdnem életet vette.

Egy sötét, esős éjszakán egy üteg ágyút szállítottak. Az utak fel voltak ázva, térdig érő feneketlen sár volt a mezőségen. Az utolsó ágyú megsüllyedt a sárban, úgy annyira, hogy a négy ló nem bírta.

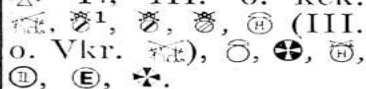

Ekkor Kárpáthy, mint az egész szállítmány felelős parancsnoka, nekidőlt a megsüllyedt ágyúnak, hogy vállával kisegítse a kátyúból.

Ezenközben a lovakat az ostorral vágták, bíztatták, mire a lovak hirtelen kirántották az ágyút, ő pedig a térdig érő sárban nem bírt oly hirtelen félre ugrani, az ágyú elütötte, majd alákerült és keresztülment mindkét lábán úgy, hogy azokat eltörte. Az egyik lábát térden alul, a másikat pedig térden felül.

Világháborús érdemeiért 1925-ben avatták vitézzé.

A II. Világháborúban ezredesi rangban szolgált a légvédelmi tüzéreknél.

Kitüntetései:

<p>vitéz Kárpáthy Zoltán (lgv. tü.)</p>	<p>T., III. o. kék. o. Vkr. (III. o.), O, , , , , .</p>	<p>1889. IV. 5.</p>	<p>1908. VIII. 18.</p>	<p>„</p>
---	--	--------------------------------	-----------------------------------	----------

A háború után meghurcolták, rangját elvették, munkát nem kapott. Végül éjjeliőrként tengette életét, majd szívroham végzett vele.

Sírja, a gyenesdiási temetőben található.